

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021—2024

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021—2024 (VNS 1/2020 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisen lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 12.5.2020.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Jyri Inha, valtiovarainministeriö
- metsäneuvos Marja Hilska-Aaltonen, maa- ja metsätalousministeriö
- erityisasiantuntija Marjatta Koskinen, maa- ja metsätalousministeriö
- talousjohtaja Jukka Nummikoski, maa- ja metsätalousministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Luonnonvarakeskus
- Metsähallitus
- Ruokavirasto
- Suomen metsäkeskus
- Koneyrittäjien liitto ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Metsäteollisuus ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Maatalous

Valiokunta toteaa, että julkisen talouden suunnitelma perustuu pitkälti hallitusohjelman linjauksiin. Suunnitelmassa on pyritty ottamaan huomioon viimeisimmät muutokset taloudessa. Koska

Valiokunnan lausunto MmVL 7/2020 vp

tilanne on kuitenkin koronakriisistä johtuen epävarma ja muuttuu hyvin nopeasti, tulevaa taloutta koskevat arviot päivittyvät jo lähikuukausina olennaisesti.

Valiokunta korostaa, että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan kannalta kehyskauden merkittävimpiä ratkaisuja tulee olemaan EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uusi tukikausi, jonka oli tarkoitus alkaa vuoden 2021 alusta. Koska yhteisymmärrystä EU:n talouden yleisistä linjauksista ei ole vielä saavutettu, on siirtymäaikaa tämän hetken arvion mukaan tulossa kaksi vuotta, jolloin edetään tukien nykyisillä tasoilla. Kahden vuoden siirtymäaikaan on valmistauduttu niin EU-tasolla kuin kansallisesti. Valiokunta on lausunnossaan MmVL 7/2019 vp — U 73/2018 vp ottanut yksityiskohtaisesti kantaa yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseen liittyviin kysymyksiin.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että komission ehdotuksissa EU:n maataloustukien rahoitukseen on esitetty merkittävää laskua. Hallitusohjelman mukaan Suomi hakee aikaisemman suuruista EU-rahoitusta tai pyrkii ainakin kompensoimaan mahdolliset muutokset. Julkisen talouden suunnitelman laskelmat perustuvat tähän hallitusohjelman linjaukseen.

Valiokunta toteaa, että maatalouden investointeja rahoitetaan talousarvioon varattujen määrärahojen lisäksi maatilatalouden kehittämisrahastosta (Makera). Tähän asti maatalouden tuetut investoinnit ovat pitäneet yllä tuotannon tasoa sekä rakennekehitystä ja tilakoon kasvua erityisesti kotieläintaloudessa, jossa tilojen lukumäärä on vähentynyt jo pitkään noin 7 prosenttia vuodessa, mikä on johtanut tilamäärän puolittumiseen aina 10 vuoden välein. Arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista olisi jäänyt tekemättä ilman rakennetukea. Maatalouden kilpailukyky ja erityisesti tuottavuuden kasvu edellyttää jatkossakin työpanoksen voimakasta korvaamista pääomapanoksilla, ts. koneilla, rakennuksilla ja laitteilla. Jotta myönteinen rakennekehitys maataloudessa jatkuisi, tarvitaan maatalouden tukiin vakautta ja pitkäjänteisyyttä. Valiokunta painottaakin sitä, että niin rakennetuet kuin tulotuet, erityisesti kansalliset tuotantosidonnaiset tuet, ovat välttämättömiä maatalouden kehittymiselle. Maatilat ovat elintärkeä osa Suomen ruokaturvaa ja huoltovarmuutta.

Sen lisäksi, että maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyvyn parantaminen on erittäin keskeistä, tarvitaan myös toimia nuorten saamiseksi maatalouteen ja maatalouskoulutukseen samoin kuin toimia viljelijöiden jaksamisen turvaamiseksi. Keskeistä on myös maaseutuelinkeinoihin liittyvän tutkimuksen ja neuvonnan rahoituksesta huolehtiminen. Omalta osaltaan tätä rahoitustarvetta korostavat myös ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset. Valiokunta korostaa, että elinvoimainen maaseutu ja hajautettu energiantuotanto ovat niinkään olennainen osa huoltovarmuutta.

Metsätalous

Valiokunta toteaa, että Kansallinen metsästrategia 2025 (KMS 2025) kokoaa yhteen metsien hoitoa ja käyttöä koskevat erilaiset tavoitteet sekä niistä johdetut toimenpiteet. Huomattava osa metsätalouden kehittämisestä tapahtuu metsästrategian toimenpiteiden kautta. Nyt kestävä metsätalouden rahoituslain mukaista tukijärjestelmää (KEMERA) ollaan uudistamassa. Uusi metsätalouden kannustejärjestelmä on korvaamassa KEMERA-tuet. Näillä näkymin nykyjärjestelmää jatketaan kuitenkin vuoden 2023 loppuun. Valiokunta korostaa sitä, että metsäbiotalouden kestävä

Valiokunnan lausunto MmVL 7/2020 vp

kasvun edellytys on metsäresurssien pitkän aikavälin kestävä tuottokyky, joka huomioi niin metsäresurssien taloudelliseen hyödyntämiseen perustuvan kannattavan yritystoiminnan kuin metsäluonnon monimuotoisuuden ja ilmastokysymykset. Keskeistä metsätalouden kannalta on taimikon varhaishoidosta ja nuorista metsistä huolehtiminen. Niin metsätaloudelle kuin biotaloudelle ja maaseudulle yleensäkin on erityisen tärkeää, että infrastruktuurista – tiestöstä, väyläverkostosta ja tietoliikenneyhteyksistä — huolehditaan. Infrastruktuuri-toimia voidaan pitää perusteltuina myös kansantalouden tilanteen kannalta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että metsänomistuksen rakenne on viime vuosina muuttunut siten, että rahastosijoittajien osuus on kasvanut, mikä vaikuttaa verotuloihin ja toisaalta myös metsien hoitoon. Rahastosijoittajat ovat kestävänsä metsätalouden rahoitustukien ulkopuolella. Maa- ja metsätalousministeriö rahoittaa parhaillaan tutkimushanketta *Suomalainen metsänomistaja 2020*, jonka loppuraportti valmistuu syksyllä. Valiokunta pitää tutkimushanketta, jonka tavoitteena on tuottaa lisätietoa metsänomistuksen rakennemuutoksesta, kyseenalaisista veroeduisista ja vaikutuksista metsätalouteen sekä erityisesti metsien hoitoon, erittäin tärkeänä.

Valiokunta toteaa, että puuntuotannon ja metsäteollisuuden investointien turvaamisen kannalta kilpailukyky, politiikan jatkuvuus ja toimintaympäristön ennakoitavuus ovat keskeisiä tekijöitä. Viime vuosina Suomen metsäteollisuudessa painopiste on siirtynyt paperista selluun, jonka kysyntä tasaisesti kasvaa. Lisäksi metsäteollisuudessa on panostettu muovien korvaaviin pakkausmateriaaleihin. Metsäteollisuudella, jolla on suuri merkitys maamme viennin kannalta, on oltava edellytykset huolehtia tulevaisuuden ja muuttuvan kysynnän kannalta tärkeistä investoinneista. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että metsäteollisuuden jalostusarvo saadaan nousuun. Puurakentamista tulee edistää.

Lopuksi

Valiokunta korostaa, että luonnonvarasektori ja biotalous ovat kokonaisuutena merkittävät tekijät varmistettaessa Suomen kansantalouden nousu koronakriisin jälkeen. Luonnonvarasektorilla koronakriisistä toipumiseen tähtäävien toimenpiteiden tulee olla linjassa ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen tavoitteiden kanssa. Kaukomatkustuksen voimakas vähentyminen koronakriisin aikana on nostanut esiin kotimaisen matkailun ja erityisesti luontomatkailun mahdollisuudet, ja siksi on tärkeää, että luontomatkailukohteisiin panostetaan.

Valiokunta toteaa, että koronakriisissä maa- ja metsätalouden merkitys maamme huoltovarmuudessa on korostunut. Tavoitteena tulee olla, että tuotantoketjuissa nyt havaitut heikkoudet tulevat jatkossa voida poistaa. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota toimialansa riippuvuuteen ulkomailta tulevista kausityöntekijöistä pitäen välttämättömänä pikaisia toimia mm. kotimaisen työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaavuuden lisäämiseksi, jotta kotimaista työvoimaa saadaan alkutuotannon kausityöhön. On tärkeää, että koronakriisin vaikutuksia, jotka valiokunnan toimialalla ulottuvat laajasti eri sektoreille, jopa hevostalouteen Veikkauksen tuloksen kautta, lievennetään kaikilta osin.

Valiokunnan lausunto MmVL 7/2020 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 7.5.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas (osittain)
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Mikko Savola kesk (osittain)
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd
varajäsen Tuomas Kettunen kesk (osittain)
varajäsen Juha Pylväs kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius

Valiokunnan lausunto MmVL 7/2020 vp Eriävä mielipide 1

Eriävä mielipide 1

Perustelut

Maamme on nyt erityisessä ja poikkeuksellisessa tilanteessa koronapandemian vuoksi. Tämän johdosta sekä Suomen että koko maailman talous on sakannut pahasti. Koronavirustilanteen puhkeaminen maassamme alkuvuodesta on johtanut moniin muihinkin asioihin, kuten tuotannon häiriöihin ja kysynnän rajuun vähenemiseen. Koronatilanteella on ollut suora vaikutus myös maamme työllisyyteen sekä työttömyyden lisääntymiseen. Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan voimakkaasti tänä vuonna. Hallitus pyrkii nyt eräillä elvytystoimilla, kuten yritystuilla, tasoittamaan koronan vaikutuksia maamme talouteen julkisen talouden suunnitelmassaan vuosille 2021—2024. Suunnitelmassa todetaan, että hallitus lisää pysyviä julkisen talouden menoja, joilla toivotaan olevan toimeliaisuutta lisäävä vaikutus yhteiskuntaamme.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinällään hyvänä sitä, että kiinnitetään entistä enemmän huomiota niin koronaviruksen hallintaan saantiin kuin kansalaisten terveyden vaalimiseen. Näemme kuitenkin, että toimien on oltava tehokkaita ja on tunnistettava myös tilanteen aiheuttama taloudellinen näkökulma. Hallituksella ei ole uskottavaa ohjelmaa kriisin jälkeiseen aikaan, mikä heijastuu julkisen talouden suunnitelmasta selkeästi. Hallitus jatkaa edelleen rahan jakamista maailmanparantamiseen. Panostuksia kohdennetaan mm. kehitysyhteistyöhön sekä ympäristönsuojeluun ja ilmastopoliittisiin toimiin. Näistä huonoina esimerkkeinä toimivat juuri julkisen talouden suunnitelmassa hiilineutraalisuuteen liittyvät tavoitteet ja niiden edistäminen yhteensä noin 2,0 mrd. eurolla vuonna 2021 alentuen 1,7 mrd. euroon vuonna 2024.

Toisin kuin hallitus, me perussuomalaiset näemme, että yhteiset verovarot on käytettävä tehokkaasti Suomen ja suomalaisten hyväksi. Käytännössä tällainen suunnanmuutos edellyttää hallitusohjelman kirjoittamista kokonaan uudelleen, mahdollisesti jopa uudella hallitusohjalla. Näin on tehtävä, koska hallitus jatkaa edelleen ilmastoposeerausta Suomen kansan ollessa maksajana. Liian kireät ja kunnianhimoiset ilmastopoliittiset vähennystavoitteet vain heikentävät maamme yritysten kilpailukykyä (ml. teollisuus ja maatalous) muihin maihin verrattuna. Lisäksi hallituksen esittämät toimet kasvattavat kansalaisten elämisen kustannuksia esimerkiksi asumisen, elämisen ja liikkumisen suhteen. Haluamme valiokuntaryhmänä etenkin nostaa esille sen, että ihmisillä on jo nyt toimeentulon kanssa suuria vaikeuksia johtuen poikkeuksellisesta tilanteesta, joka nyt vallitsee. Muiden muassa yksityisautoilu on lisääntynyt, ja todennäköisesti yksityisautoilla liikutaan enemmän terveyssyistä niin kauan kuin korona vaikuttaa. Jos polttoaineveroa nostetaan syksyllä, kuten suunnitelmassa todetaan, se osuu suoraan kotitalouksiin etenkin maaseudulla, jossa liikutaan muutoinkin paljon autoilla joukkoliikenteen puuttuessa. Luonnollisesti polttoaineveronkorotus vaikuttaa myös työkustannuksiin ja nostaa niitä huomattavasti etenkin maatalouspuolella. Näin siksi, koska työkoneita joudutaan käyttämään paljon maataloudessa.

Lopuksi valiokuntaryhmämme haluaa nostaa esiin myös sen, että Euroopan unionin yhteinen maatalouspolitiikka ja sen onnistuminen ovat paljolti kiinni meneillään olevista neuvotteluista. Tällä on nimittäin ratkaiseva merkitys maamme maataloudelle. Suomen maatalous tarvitsee nyt EU-tukensa pärjätäkseen, jota kansalliset tuet tukevat, mutta hallituksen on pidettävä puolensa siinä, ettei aikaisempia saavutettuja etuja menetetä eikä toimivaltaa enää luovuteta lisää Euroo-

Valiokunnan lausunto MmVL 7/2020 vp
Eriävä mielipide 1

pan unionin suuntaan. Tosiasia on kuitenkin se, että tällä hetkellä EU:ssa puhutaan voimakkaasti yhteisistä solidaarisuus- ja kriisirahastoista, jotka tulevat nostamaan jäsenmaiden jäsenmaksuja entisestään. Lisäksi budjettia ohjattaneen entistä enemmän Etelä-Eurooppaan ja Ranskaan, jotka ovat koronakriisissä altavastaajina. Täten on huolena, että samalla Suomen maataloustukia tullaan heikentämään ja nettomaksuosuutta kasvattamaan. Tämä on sellaista kehitystä, jota maamme hallituksen ei tule Euroopan unionissa hyväksyä. Suomalainen maatalous on yhtä lailla kriisissä, ja tämän koronatilanteen ansiosta moni on huomannut sen faktan, että huoltovarmuutemme kannalta maatalous on elinehto. Hyvästä ympäristönhoidosta ei suomalaisia viljelijöitä ja muita alkutuottajia saa enää rangaista uusilla ilmastopoliittisilla velvoitteilla ja hallinnollisella byrokratialla. Myös metsäsektorilla päätäntävalta on edelleen pidettävä kansallisissa käsissä. Vain tällä tavoin toimimalla voimme varmistaa hyvän ja tuottoisan metsänhoidon maassamme.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa päätöstä tehdessään huomioon eriävässä mielipiteessä esitetyt näkökohdat.

Helsingissä 7.5.2020

Ritva Elomaa ps
Mikko Lundén ps
Jenna Simula ps

Valiokunnan lausunto MmVL 7/2020 vp
Eriävä mielipide 2

Eriävä mielipide 2

Perustelut

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021—2024.

Eduskunnan tulee vahvemmin edellyttää, että valtioneuvosto varmistaa EU:n rahoituskehys- ja yhteisen maatalouspolitiikan uudistamista koskevissa neuvotteluissa, että suomalaisen maanviljelyn ja maaseutuelinkeinojen toimintaedellytykset ja kannattavuus turvataan.

Metsäteollisuuden työpaikkojen ja Suomen viennin turvaamiseksi on tärkeää, että Metsähallituksen toimintaa ei säädellä liian tiukasti, niin että teollisuuden puuhuolto kärsii.

Kaikissa luonnonsuojelun toimenpiteissä tulee ottaa huomioon, että tehdyt toimenpiteet eivät aiheuta ilmastolle enemmän haittaa kuin hyötyä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 7.5.2020

Heikki Autto kok
Markku Eestilä kok
Janne Heikkinen kok
Peter Östman kd